

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Martiny Radkové a soudkyň JUDr. Zuzany Šnejdrlové, Ph.D., a Mgr. Barbory Berkové v právní věci žalobkyně **Mgr. Ž. B.**, bytem B. 797, Š., zast. JUDr. Milanem Zápotočným, advokátem se sídlem v Jihlavě, Telečská 7, proti žalovanému **Krajskému úřadu Olomouckého kraje**, se sídlem v Olomouci, Jeremenkova 40a, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 1. 2015, č. j. 6343/2015, ve věci povinnosti využít odbornou poradenskou pomoc,

takto:

I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 1. 2015, č. j. KUOK 6343/2015, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni k rukám jejího zástupce odměnu za zastupování a náhradu hotových výdajů ve výši celkem 8.228 Kč, a to do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Včas podanou žalobou se žalobkyně domáhala přezkoumání rozhodnutí žalovaného, citovaného v záhlaví. Tímto rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání a potvrdil rozhodnutí Magistrátu města Olomouce ze dne 10.11. 2014, č. j. SMOL/233455/20014/OSV/Pec, kterým byla rodičům nezletilého K. B., narozeného X, trvale bytem B. 797, Š., uložena povinnost *využít odbornou poradenskou pomoc v zařízení Mediační centrum Olomouc se sídlem se sídlem Kapucínská 16, Olomouc ve lhůtě 15 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí po dobu tří měsíců od zahájení mediace.*

[2] V žalobě žalobkyně namítala, že se žalovaný v napadeném rozhodnutí nevypořádal s jejími námitkami obsaženými v odvolání, respektive v podáních směřujících v této věci správnímu orgánu a svá rozhodování založil na subjektivních úvahách o motivech jednání žalobkyně, nezohlednil veškeré relevantní skutečnosti uvedené v odvolání a nedostatečně své rozhodnutí odůvodnil; to je pak nepřezkoumatelné. Žalovaný pouze konstatoval povinnost rodičů vůči nezletilému a nutnost jejich vzájemné komunikace a dialogu, a to bez ohledu na argumentaci žalobkyně, že zvolená forma nápravy komunikace mezi rodiči je v konkrétním případě nevhodná. Správní orgány nesprávně vyhodnotily podmínky, za kterých je možno uložit rodičům povinnost využít odbornou poradenskou pomoc podle § 12 odst. 1 písm. b) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, a uložil tak povinnost v rozporu s těmito podmínkami a zejména účelem příslušného ustanovení. Správní orgány by měly v první řadě šetřit zájmy nezletilého a konat veškeré své kroky výlučně v jeho zájmu. Žalobkyně souhlasí s tím, že rodiče nezletilého by měly být schopni komunikovat, avšak trvá na tom, že mediace jako řešení celého komunikačního problému v rodině je nejen neefektivní, ale ve své podstatě zcela kontraproduktivní a vedoucí pouze k vyhocení vzájemných vztahů mezi rodiči. Postupy správních orgánů jsou ve své podstatě nepochopením smyslu a účelu mediace a mediačních technik. Mediace nemůže sama o sobě napravit napjaté vztahy mezi účastníky, nemůže je přimět k dohodě a nemůže ani jednoznačně stanovit práva a povinnosti stran. Přitom stanovení práv a povinností stran je jediným možným způsobem, jak vztahy mezi účastníky narovnat a jak pomoci vzniklý spor řešit a do budoucna narovnat komunikační problémy a bariéry mezi rodiči nezletilého. Mediace je pouze oddálením takového řešení, neefektivním protahováním záležitosti a poškozování zájmů všech zúčastněných. Mediace jako taková má smysl pouze tam, kde jsou obě strany schopny a ochotny spolu jednat, setkat se a pokusit se o dosažení kompromisu. Pokud tyto podmínky naplněny nejsou, je mediace zcela zbytečná, kontraproduktivní a může vzájemné vztahy ještě více vyhrotit. Žalobkyně byla přesvědčena, že mediace by nevedla k vyřešení sporu mezi rodiči, ale naopak k jejich zásadnímu vyhocení. Žalobkyně považovala s ohledem na příslušná zákonná ustanovení uložení povinnosti využít odbornou poradenskou pomoc ve formě mediace za zcela krajní řešení, pokud ostatní způsoby řešení sporů o úpravy výchovy dítěte selžou. Podle názoru žalobkyně se správní orgán nepokusil v dostatečné míře o řešení sporů mezi rodiči jinou cestou. Pokud žalovaný popisoval v napadeném rozhodnutí dle jeho stanoviska dostatečné pokusy správního orgánu o řešení sporu mezi rodiči, tyto pokusy považuje žalobkyně za nedostatečné, v daném případě nevhodně volené a vedoucí ve svém důsledku pouze k vyhocení sporu mezi rodiči. Celý přístup správního orgánu v dané věci je

zcela liknavý. Pokud žalovaný poukázal na to, že správní orgán se problémem dostatečně zabýval, a právě rozhodnutí správního orgánu I. stupně je toho důkazem, pak rozhodnutí správního orgánu I. stupně nejen není důkazem toho, že by se správní orgán věcí zabýval, ale naopak je důkazem nezájmu správního orgánu o věc, když je pouze přenesením jeho povinností na jiný subjekt, který by měl věc fakticky řešit namísto správního orgánu I. stupně. Správní orgány tak přenáší svoje povinnosti stanovené zákonem na jiný subjekt, který není nadán žádnou rozhodovací pravomocí, nemůže rozhodovat autoritativně a efektivita jeho činnosti, jakož i celý smysl a účel je značně sporný. Žalobkyně nesouhlasila s tvrzením žalovaného, že poradenskou pomoc je vhodné ukládat tam, kde s takovou formou pomoci účastníci nesouhlasí a neakceptují jej. Je zjevné, že taková poradenská pomoc nemá z povahy věci logicky ani nemůže mít žádný efekt a smysl, neboť vzhledem k samotné povaze mediace tuto není možno reálně aplikovat tam, kde s ní její účastníci nesouhlasí a nechtějí se jí účastnit. Smírné řešení sporu je možné jen tam, kde jsou účastníci takovému smírnému řešení nakloněni v takové formě, která je pro oba účastníky přijatelná. Za situace, kdy jsou vztahy mezi účastníky natolik vyhrocené, že nejsou jakéhokoliv konstruktivního jednání v podstatě schopni, nejsou schopni spolu mluvit, nejsou schopni se v podstatě ani setkat při předání nezletilého bez asistence třetí osoby, je nařízení mediace kontraproduktivní, vyvolá pouze hlubší rozpory a bude mít v konečném důsledku negativní dopad na nezletilého. Ačkoliv veškeré tyto skutečnosti správnímu orgánu jsou z jeho činnosti velmi dobře známy, postupoval správní orgán nadále tak, že neakceptoval jakékoliv připomínky a podněty žalobkyně. Otec nezletilého se dle zkušeností žalobkyně domluvit s žalobkyní nechce, jeho jediným zájmem je pomstít se žalobkyni za opuštění společné domácnosti. Jediným důvodem pro deklarovaný souhlas otce s mediací je tak jeho zájem vystavit žalobkyni dalšímu psychickému nátlaku a vypětí. Otec po celou dobu jednání o výchově nezletilého odmítá veškeré dohody, naopak nezletilého proti žalobkyni navádí, sděluje mu, že maminka už nebude maminka, maří možnost nezletilého navštěvovat zájmovou činnost apod. Ani v jediném případě otec neprojevil dobrou vůli a záměr spolupracovat s žalobkyní, naopak se snaží na žalobkyni útočit, popouzet proti ní vlastního syna a tím ji psychicky deptat. Souhlas otce s mediací je tak jen další formou nátlaku na žalobkyni. Správní orgán byl opakovaně žalobkyní informován (a tato skutečnost byla i prokázána), že žalobkyně má z důvodu páchání domácího násilí otcem na žalobkyni z něj strach a úzkosti, bojí se s ním být v nepřítomnosti jiné blízké osoby, o čemž informovala opakovaně správní orgán I. stupně. O svěřením nezletilého do její výlučné péče a zároveň o rozvod manželství požádala žalobkyně po opakovaném fyzickém i psychickém napadání její osoby otcem nezletilého. Otec je v komunikaci s žalobkyní velmi útočný, písemné projevy obsahují řadu nevhodných invektiv vůči žalobkyni. Pokud žalovaný ve svém rozhodnutí tvrdí, že mediace je přijatelnou formou jednání pro žalobkyni přes její důvodné obavy z otce, neboť se koná v přítomnosti třetí osoby, žalobkyně zdůraznila, že toto je zcela nesprávné. Žalobkyně nezná mediátora, který by měl mediaci realizovat, nemá k němu důvěru a samotná jeho fyzická přítomnost není pro žalobkyni zárukou jakéhokoliv bezpečí. Žalobkyni jistou možnost odborné pomoci začala spolu s otcem využívat, když se podařilo přimět otce k návštěvě stejného dětského psychologa, ke kterému žalobkyně s nezletilým již rok dochází. Tato forma spolupráce vedená prostředníkem (psychologem), ke kterému má

žalobkyně plnou důvěru, avšak prakticky rozdělována do pravidelných samostatných intervalů tak, aby se žalobkyně s otcem nemusela fyzicky setkávat, je v této situaci výrazně vhodnější. Navíc se jedná o formu, se kterou oba rodiče souhlasí, zvolili ji dobrovolně, přičemž psycholog současně pracuje dlouhodobě i s nezletilým. Naproti tomu mediace se žádným způsobem netýká nezletilého, jehož zájem by měl mít správní orgán na zřeteli v první řadě. Jediným možným způsobem utlumení komunikačních konfliktů mezi rodiči je přitom autoritativní rozhodnutí soudu o úpravě poměrů k nezletilému, mediace je v daném případě nevhodná a kontraproduktivní. K těmto námitkám žalobkyně se žalovaný nevyjádřil v napadeném rozhodnutí dostatečně, respektive se se všemi námitkami žalobkyně nevypořádal dostatečně relevantně.

[3] Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že žalobkyně neprecizuje, jak byla přímo zkrácena na svých právech. Podle § 89 odst. 2 správního řádu odvolací správní orgán přezkoumává soulad napadeného rozhodnutí a řízení, které jeho vydání předcházelo, s právními předpisy. Správnost napadeného rozhodnutí přezkoumává jen v rozsahu námitek uvedených v odvolání, jinak jen tehdy, vyžadují-li to veřejný zájem. Žalovaný se v odůvodnění předmětného rozhodnutí vypořádal s námitkami uvedenými v odvolání a řádně své rozhodnutí odůvodnil. Žalobou napadené rozhodnutí obsahuje označení důkazů, na základě kterých bylo rozhodováno, úvahy žalovaného a vypořádání se s námitkami žalobkyně. Podle žalovaného jeho rozhodnutí nelze označit jako nepřezkoumatelné a odkázal na text předmětného rozhodnutí, respektive jeho odůvodnění. Žalobkyně svou žalobu vystavila na svém subjektivním hodnocení metody mediace a na právním názoru založeném na tvrzení, že mediaci lze považovat za vhodnou metodu práce pouze v případě, že obě strany jsou schopny a ochotny spolu jednat. S tím se nelze ztotožnit, neboť to zcela popírá účel mediace. Žalovaný se neztotožnil s tvrzením žalobkyně, že mediace není efektivním řešením komunikačního problému v rodině, přičemž svůj nesouhlas opírá o definiční vymezení sledované formy odborné poradenské pomoci obsažené v zákoně č. 202/2012 Sb., o mediaci, podle něhož se mediací rozumí postup při řešení konfliktu za účasti jednoho nebo více mediátorů, kteří podporují komunikaci mezi osobami na konfliktu zúčastněnými tak, aby jim pomohli dosáhnout smírného řešení konfliktů uzavřením mediační dohody. Žalovaný odkázal na § 2 písm. a) a b) a citoval z nich. Zmíněné potvrzuje i definice mediace jako metody řešení konfliktu komunikací, žalovaný odkázal na publikaci Lenky Holé – Mediace – způsob řešení mezilidských konfliktů. Praha: Grada a. s., 2003. Mediaci lze chápat jako vhodnou formu odborné poradenské pomoci v situaci, kdy jsou zaznamenány komunikační problémy mezi rodiči, které se mohou negativně odrážet na osobnostním rozvoji dítěte. Proto zákonodárce výslovně v § 13 odst. 1 odst. d) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, zakotvuje jako jedno z opatření setkání se zapsaným mediátorem, tedy odborníkem na mediaci. K námitce žalobkyně, která nesouhlasila s tvrzením žalovaného o tom, že poradenskou pomoc je vhodné ukládat tam, kde s takovou formou pomoci účastníci nesouhlasí a neakceptují ji, žalovaný uvedl, že takové tvrzení v předmětném rozhodnutí žalovaného není obsaženo. Na straně 5 předmětného rozhodnutí o odvolání žalobkyně žalovaný mimo jiné uvádí, že souhlasí se zástupcem matky, že optimálním vstupním předpokladem mediace je ochota obou stran dosáhnout

dohody. Samotná existence právní úpravy v podobě § 12 odst. 1 písm. b) zákona o sociálně-právní ochraně dětí, jakož i § 13 odst. 1 písm. d) zákona o sociálně-právní ochraně dětí (kdy je umožněno obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností nebo soudu rozhodnout o uložení povinnosti účastnit se I. setkání se zapsaným mediátorem v rozsahu tří hodin) a současně § 100 odst. 2 o. s. ř., který umožňuje soudu nařídit účastníkům řízení první setkání se zapsaným mediátorem v rozsahu tří hodin, však svědčí o tom, že zmíněný předpoklad dobrovolnosti není určující podmínkou pro vydání rozhodnutí o uložení povinnosti využít odbornou poradenskou pomoc. Mediace nabízí rodičům prostor uvědomit si důsledky sporů pro jejich děti a možnost dojít v otázkách výchovy dítěte ke shodě, je vhodná pro ty, kteří i přes stávající konflikty musí nadále spolupracovat, například odděleně žijící rodiče. Argumentace žalovaného byla žalobkyní vytržena z kontextu, žalovaný měl v úmyslu pouze přiblížit případy, které je vhodné řešit mediací. K opakovanému tvrzení žalobkyně, že vzhledem k povaze mediace není možné ji aplikovat tam, kde s ní účastníci nesouhlasí a nechťejí se účastnit, se žalovaný rovněž vyjádřil v napadeném rozhodnutí, a to tak, že zmíněný předpoklad dobrovolnosti není určující podmínkou pro vydání rozhodnutí o uložení povinnosti využít odbornou poradenskou pomoc, což dokládá i vyjádření veřejného ochránce práv podle stanoviska sp. zn. 68 22/2013/VOP: „... nařízení odborné pomoci (ať již terapeutického rázu či první sezení se zapsaným mediátorem) je sice zákonnou možností pracovníků sociálně-právní ochrany dětí, současně však i povinností, nastanou-li podmínky stanovené zákonem o sociálně-právní ochraně dětí. Veřejný ochránce práv si je vědom častých námitek, že spolupráce s odborníky má být primárně založena na dobrovolnosti rodičů a jejich důvěře v konkrétního pracovníka, má však za to, že v případech eskalovaných konfliktů mezi rodiči je namístě právě v zájmu dítěte omezit správním rozhodnutím autonomii vůle rodičů tak, abych jejich laxnost při řešení závažných problémů nezhoršilo situaci dítěte, o jehož řádný vývoj a zdraví mají povinnost dbát. Ač je nezbytné vzít v úvahu menší pravděpodobnost úspěchu nařízené odborné pomoci, nelze tento nástroj zcela odmítat. Rozhodujícím aspektem totiž není dobrovolný vstup například do mediace, ale dobrovolné rozhodnutí stran v mediaci setrvat, podílet se na řešení a souhlasit s podobou výsledné dohody. Podle provedených výzkumů není významné, zda bylo do mediace vstoupeno dobrovolně (srov. Potočková, Dana. *Nejlepší je domluvit se aneb průvodce mediačním procesem*. Praha: ALFOM, s. r. o., 2013). K námitce žalobkyně, že jediným možným způsobem, jak narovnat vztahy mezi účastníky a vzniklý spor řešit a do budoucna narovnat komunikační problémy a bariéry mezi rodiči nezletilého, je stanovení práv a povinností stran, což ovšem není předmětem mediace, žalovaný uvedl, že se jedná opět o subjektivní hodnocení možnosti řešení komunikačních problémů rodičů dítěte, jímž před vlastní realizací setkání s odborníkem žalobkyně verbalizuje svůj negativní postoj k možnosti řešení těchto problémů bez autoritativní úpravy práv a povinností soudem. Žalovaný se v návaznosti na uvedenou námitku domníval, že samotná úprava poměrů rodičů k nezletilému sice může přispět ke zklidnění rodinné situace nezletilého, nicméně sama o sobě nevyřeší existující komunikační problémy, naopak je zde reálné – v případě jejich neřešení – riziko jejich eskalace. Prohlubování komunikačních problémů mezi rodiči tak může následně komplikovat i samotné naplňování rozhodnutí soudu o úpravě poměrů rodičů k nezletilému. Přestože se rodiče rozešli jako partneři, rodiče zůstávají a očekává se jejich konstruktivní

komunikace v rodičovské rovině, neboť budou nadále nuceni řešit mnoho aspektů souvisejících s výchovou nezletilého. Absence jejich vzájemné komunikace či prohlubující se komunikační problémy tak mohou reálně ohrozit zdravý vývoj nezletilého. K námitce žalobkyně, že se správní orgán I. stupně nepokusil dostatečně o řešení sporů mezi rodiči jinou cestou a zvolil krajní řešení ve formě uložení povinnosti využít odbornou poradenskou pomoc, a tak přenesly správní orgány své povinnosti na jiný subjekt, žalovaný uvedl, že zákon o sociálně-právní ochraně dětí ukládá mimo jiné obecnímu úřadu povinnost působit na rodiče, aby plnili povinnosti vyplývající z rodičovské odpovědnosti a současně projednat s rodiči odstranění nedostatku ve výchově dítěte [§ 10 odst. 1 písm. b) a c)]. Podle § 11 odst. 1 písm. a) a b) zákona o sociálně-právní ochraně dětí obecní úřad obce s rozšířenou působností pomáhá rodičům při řešení výchovných nebo jiných problémů souvisejících s péčí o dítě a poskytuje nebo zprostředkovává rodičům poradenství při výchově a vzdělávání dítěte a při péči o dítě zdravotně postižené. V protokolu z jednání s rodiči nezletilého obsažených ve správním spise správního orgánu I. stupně ve věci uložení povinnosti využít odbornou poradenskou pomoc vyplývá, že oba rodiče byli v rámci poradenské činnosti vedení k dohodě v otázkách týkajících se nezletilého a současně jim opakovaně byla doporučena možnost dobrovolně využít odbornou poradenskou pomoc. Protože rodiče nezletilého nereflektovali na opakovaná doporučení správního orgánu I. stupně řešit vzniklé problémy v zařízení poskytující odbornou pomoc, byla jim uložena povinnost využít tuto pomoc. Zmíněné opatření bylo adekvátně využito v situaci, která vyžaduje včasnou intervenci, neboť v případě prodlužování a prohlubování nežádoucího rodičovského sporu hrozí jeho zacyklení a v takové situaci pak již bývají neúčinná jakákoliv opatření sociálně-právní ochrany dětí, včetně opatření soudních. Pokud by již zmíněný orgán sociálně-právní ochrany dětí zákonem svěřených pravomocí nevyužil, bylo by to z hlediska poskytování sociálně-právní ochrany dětí neefektivní, ale zejména by došlo k prodloužení doby, kdy trvá působení negativního vlivu na nezletilého, což je jednoznačně v rozporu se zájmem dítěte. Pokud zákon o sociálně-právní ochraně dětí takové oprávnění orgánu sociálně-právní ochrany dětí svěřil, je v souladu se zásadou nejlepšího zájmu dítěte, aby toto své oprávnění orgán sociálně-právní ochrany dětí užíval. Je rovněž zcela zřejmý záměr zákonodárce, který předpokládal, že se osoby mohou bránit dobrovolné účasti na řešení podobných problémů, proto uložil orgánu sociálně-právní ochrany dětí, aby tohoto nástroje využil a měl možnost uložit povinnost správním rozhodnutím, jehož naplnění je možné vynucovat. K námitce žalobkyně, že souhlas otce s účastí na mediaci je jen další formu nátlaku na její osobu, žalovaný uvedl, že není rozhodující, co motivuje otce k souhlasu k účasti na mediaci, zásadní je, zda bude dosaženo účelu předmětného rozhodnutí o uložení povinnosti využít odborné poradenské pomoci. Tvzení žalobkyně, že otec nezletilého odmítá veškeré dohody a v jediném případě neprojevil dobrou vůli s žalobkyní spolupracovat, je v přímém rozporu se skutečností, že otec nezletilého společně s matkou uzavřeli mimosoudní dohodu o úpravě poměrů rodičů k nezletilému a současně sama žalobkyně v žalobě uvedla, že spolu s otcem nezletilého začali využívat odborné pomoci poskytované dětským psychologem nezletilého. K námitkám žalobkyně o obavách z případné účasti na mediaci, které jsou dány jejím strachem a úzkostí z osobního kontaktu s otcem nezletilého, kdy se žalobkyně odkázala na svou dosavadní zkušenost s otcovým jednáním, žalovaný

uvedl, že tento okruh námitek je totožný s námitkami odvolacími a žalovaný se s nimi vypořádal v napadeném rozhodnutí, kdy konstatoval, že z podkladů obsažených ve správním spise značky OM 249/2012SŘ1 vedeného správním orgánem I. stupně ve věci uložení povinnosti využít odbornou poradenskou pomoc vyplývá, že byla realizována opakovaná společná setkání rodičů u tohoto orgánu, kdy z podkladů není zřejmé, že by během těchto jednání docházelo k agresivním výpadům otce vůči matce. Sám zástupce matky při jednání dne 27. 8. 2014 u správního orgánu I. stupně uvedl, že by bylo vhodné absolvovat vyšetření u dětské psycholožky i společně s nezletilým za účasti obou rodičů. Současně i v odvolání zástupce matky navrhoval, že účast třetí nezúčastněné osoby při předávání nezletilého ke styku by mohla motivovat otce k tomu, aby upustil od svého agresivního chování vůči matce. Z toho vyplývá, že právě přítomnost pracovníka s příslušnými odbornými kompetencemi může přispět k utlumení obav matky z možných útoků ze strany otce. Žalovaný zdůraznil, že i mediace probíhá za účasti třetí nezúčastněné osoby, jejímž úkolem je řídit proces komunikace mezi dvěma stranami, kterým pomáhá dojít ke vzájemné přijatelné dohodě. Hodnocení žalobkyně, že mediátora, který by měl ve věci realizovat, nezná, nemá k němu důvěru a samotná jeho fyzická přítomnost není pro žalobkyni zárukou jakéhokoli bezpečí, před vlastní realizací mediačního setkání je předčasné a neopodstatněné. K námitce žalobkyně, že společně s otcem nezletilého využívají odborné pomoci dětského psychologa, ke kterému již rok žalobkyně s nezletilým dochází a žalobkyni tato forma odborné pomoci vyhovuje, má k psychologovi důvěru a jedná se o formu, se kterou oba rodiče souhlasí a zvolili si ji dobrovolně, žalovaný uvedl, že oceňuje snahu rodičů kooperovat s dětským psychologem, nicméně z kontextu sdělení žalobkyně vyplývá, že dětský psycholog jedná s každým rodičem zvlášť a dá se předpokládat, že věnuje primární pozornost odborné práci s nezletilým, cílená obnova komunikace rodičů není tudíž jeho výchozí zakázkou.

[4] Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci přezkoumal napadené rozhodnutí podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů a při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.), tedy ke dni 22. 1. 2015.

[5] Krajský soud ve vztahu k souzené věci ze správního spisu zjistil, že rozhodnutím správního orgánu I. stupně ze dne 10. 11. 2014 byla rodičům nezletilého uložena povinnost využít odbornou poradenskou pomoc v zařízení Mediační centrum Olomouc se sídlem Kapucínská 16, Olomouc, ve lhůtě 15 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí po dobu tří měsíců od zahájení mediace. Správní orgán I. stupně v odůvodnění tohoto rozhodnutí odkázal na § 10 odst. 3 písm. a) a b) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, a uvedl, že řízení o uložení povinnosti využít odbornou poradenskou pomoc bylo zahájeno po dlouhodobém působení orgánů sociálně-právní ochrany dětí (dále jen „OSPOD“) na oba rodiče nezletilého, kdy je prakticky od měsíce května 2012 vedl k utlumení konfliktů v mezilidských vztazích s ohledem na řádnou výchovu nezletilého. Celou spisovou dokumentací se prolíná základní problém mezi rodiči nezletilého, kterým je vzájemná komunikace. Vyplývá to i z odborného psychologického posouzení rodičů

provedeného soudní znalkyní PhDr. H. Š. ze dne 23. 4. 2013. Na OSPOD se oba účastníci řízení soustavně obracejí s požadavky na řešení komunikačních problémů. Již v měsíci říjnu 2012 OSPOD oběma rodičům doporučil, aby využili služeb odborného poradenského zařízení – poradny pro rodinu v Olomouci – a obrátili se na Fond ohrožených dětí v Olomouci ohledně asistence při předávání jejich společného syna. OSPOD svá doporučení rodičům opakoval průběžně celkem osmkrát, jak je dokumentováno ve správním spise. Dle svých vyjádření dokumentovaných ve spise otec s mediací souhlasil, zatímco žalobkyně nikoliv. Správní orgán měl za to, že v posuzované správní věci s ohledem na rozdílná stanoviska rodičů nezletilého stran využití odborné poradenské pomoci a přetrvávající potíže při řešení problémů spojených s výchovou jejich společného syna bylo nanejvýš účelné a žádoucí, aby účastníci řízení využili možnosti řešení situace prostřednictvím mediace, která by mohla vést k nalezení optimálního řešení jejich rodinných poměrů. Ze spisové dokumentace měl správní orgán za prokázané, že rodičům nezletilého činila obtíže vzájemná komunikace a nejsou schopni bez odborné pomoci řešit problémy spojené s výchovou dítěte. Nejsou schopni se domluvit na předávání nezletilého a péči o něj, nezletilý dochází k dětské psycholožce, což také zrovna nesvědčí o harmonickém nastavení vztahů k oběma rodičům, které je vzhledem k útlému věku nezletilého především záležitostí jich samotných. V rámci vyjádření k podkladům rozhodnutí žalobkyně uvedla, že až při nahlédnutí do spisu zjistila, že v únoru 2014 byla nařízena mediace, přičemž ona se o termínu dozvěděla až nyní ze spisu. K podkladům rozhodnutí se vyjádřil i právní zástupce žalobkyně tak, že jeho klientka s nařízením mediace a samotným jejím konáním nesouhlasí, neboť byla ze strany otce vystavena domácímu násilí a má z něj tedy strach. Proto žádala o svěření nezletilého do své výlučné péče a také o rozvod manželství. Má z otce úzkost, každé mediační sezení pro ni bude znamenat pouze psychickou zátěž. Jistou možnou pomoc začala s otcem využívat, když se jí podařilo přimět jej k návštěvě stejného dětského psychologa, k němuž žalobkyně dochází s nezletilým už téměř rok. Závěrečný návrh žalobkyně byl, aby správní orgán od uložení povinnosti využít odbornou poradenskou pomoc upustil. Správní orgán I. stupně odkázal na vymezení sociálně-právní ochrany dětí v § 1 zákona o sociálně-právní ochraně dětí, § 5, § 2 odst. 4 správního řádu a uvedl, že vyjádření žalobkyně se týká převážně jejích obav z mediace, nikoliv však předmětu a vlastně ani důvodu řízení – tedy snahy správního orgánu o nastavení aspoň minimálních vztahů rodičů jejich společného syna k sobě samým v jeho prospěch. Proto správní orgán argumentům žalobkyně v písemném podání zástupce nepřisvědčil a pouze je vzal na vědomí. Správní orgán I. stupně odkázal na § 858, § 865 občanského zákoníku a § 10 odst. 3 a § 12 odst. 1 písm. b) zákona o sociálně-právní ochraně dětí a uzavřel, že na základě shora uvedené právní a faktické argumentace rozhodl tak, jak bylo uvedeno ve výroku. V rámci poučení upozornil správní orgán I. stupně na § 59 a odst. 1 písm. a) zákona o sociálně-právní ochraně dětí a na to, že rodič se dopustí přestupku tím, že nesplní povinnost využít odbornou poradenskou pomoc, k nimž uložení rozhodl orgán sociálně-právní ochrany podle § 12 citovaného zákona a že za tento přestupek lze uložit pokutu do 20.000 Kč.

[6] Odvolací námitky žalobkyně jsou obdobné jako v žalobě, přičemž žalobkyně poukázala na to, že správní orgán může uložit rodičům povinnost využít

odbornou poradenskou pomoc, že žalobkyně opustila společnou domácnost s nezletilým z důvodu domácího násilí otce vůči matce. Správní orgán I. stupně svým jednáním v podstatě donutil žalobkyni, aby přenechala nezletilého v péči otce, ačkoliv s tímto nikdy nesouhlasila. Pracovníci správního orgánu I. stupně se vůči matce vyjadřovali v pro ni kritickém životním období, takže pokud nepobírá rodičovský příspěvek (který byl z důvodu nezaměstnanosti otce veden na otce, aby měl alespoň nějaký příjem), vzdala se svého dítěte. Toto tvrzení bylo zcela absurdní a v dané vyhocené situaci však matka souhlasila, aby nebyl nezletilý umístěn do dětského domova, jak bylo matce sděleno. Následně došlo za asistence správního orgánu I. stupně k uzavření dohody mezi rodiči o střídavé péči. Střídavá péče po týdnů probíhá a ze strany rodičů nedochází k jejímu porušování, nezletilý je ve stanovených termínech předáván. Ačkoliv ani jeden z rodičů s takovýmto způsobem úpravy poměrů k nezletilému nesouhlasí a matka ji považuje pro nezletilého za zcela výslovně nevhodný, byla a je připravena respektovat střídavou péči do pravomocného rozhodnutí soudu o úpravě poměrů. Z uvedeného popisu situace, jakož i z dokumentů, které má správní orgán I. stupně k dispozici, je zjevné, že mezi rodiči není spor ani o úpravu výchovy dítěte ani o úpravu styku s dítětem, toto oba rodiče respektují, vyčkávají rozhodnutí soudu v této věci. Proto nedošlo k naplnění podmínek stanovených zákonem pro možnost uložení povinnosti rodičům využít odbornou poradenskou pomoc, neboť mezi rodiči sice existuje komunikační problém ohledně nezletilého, tento však nebude mediací s ohledem na postoj rodičů vyřešen, respektive spíše bude vyhocen. Otec nezletilého neustále na matku slovně útočí a invectivy směřují vždy i vůči partnerovi žalobkyně, a to před nezletilým, někdy i jeho prostřednictvím. Jediným zájmem otce je pomstít se matce za opuštění společné domácnosti. Správní orgán I. stupně má od 24. 9. 2014 k dispozici zvukový záznam prokazující nejen tvrzení matky o obsahu komunikace mezi otcem a nezletilým, ale i dokládající naprosto nevhodný způsob vedení komunikace otcem. Z obsahu znaleckého posudku vypracovaného 23. 4. 2013 PhDr. H. Š., který je založen ve spise vedeném u Okresního soudu v Olomouci pod sp. zn. OP 493/2012 vyplývá, že otec měl od svého dětství závažné kázeňské problémy (například byl vyloučen ze školy pro fyzické napadení svého učitele). Ačkoliv to otec popírá, existují jednoznačné důkazy o jím nezvladatelné agresivitě vůči žalobkyni. V podrobnostech žalobkyně odkázala na spisy, které dokumentují násilí vůči žalobkyni a fyzické napadení M. R., jejichž sp. zn. jsou správnímu orgánu I. stupně známy. Za situace, kdy se otec nedokázal ovládnout a žalobkyni napadl opakovaně fyzicky i před nezletilým nebo jeho dcerou M., je důvodné se domnívat, že svoji agresi vůči žalobkyni nemusí zvládnout ani při mediaci. Jediným způsobem utlumení komunikačních konfliktů mezi rodiči je autoritativní rozhodnutí soudu o úpravě poměrů k nezletilému, mediace je v daném případě nevhodná a kontraproduktivní. Pokud by byli rodiče schopni se dohodnout, nedošlo by k rozvodu, respektive by rozvod byl řešen dohodou. Vzhledem ke zcela odlišným názorům, povahám i zázemí rodičů je dosažení jakékoliv dohody prakticky vyloučeno. Mediace je z povahy své věci činností dobrovolnou, pokud je k ní někdo donucen, postrádá mediace svého základního smyslu. Žalobkyně se domnívala, že rozdělení odborné pomoci u psychologa do pravidelných samostatných intervalů tak, aby se žalobkyně s otcem nemusela fyzicky setkávat, je v této situaci výrazně vhodnější. Žalobkyně opakovaně žádala správní orgán I. stupně, aby zajistil účast třetí nestranné osoby při předávání

nezletilého, což by mohlo motivovat otce k tomu, aby upustil od svého agresivního chování vůči žalobkyni, ke kterému dochází v různé intenzitě prakticky každý týden při předávání nezletilého. Za této situace nelze spravedlivě po žalobkyni požadovat, aby podstoupila mediaci. Ta by mohla mít smysl, pokud by nějakou dobu nedocházelo k agresí otce vůči žalobkyni při předávání. Tak odpadnou i problémy v komunikaci. Dále žalobkyně považovala mediaci za velmi zatěžující za situace, kdy celodenně pečuje o dceru ve věku jednoho roku, pro kterou by musela vždy obstarávat hlídání a nelze vyloučit, že by se nemohla mediace účastnit, pokud by, když nemůže dceru sebou na takovýto typ jednání nadto za přítomnosti otce nezletilého, vůbec brát. Mediace je v příkrém rozporu se zájmy nezletilého, kdy není v jeho zájmu, aby se vztahy mezi rodiči ještě vyhrotily, což by mohlo vést k devastujícím dopadům na jeho psychický zdravotní stav.

[7] V rozhodnutí o odvolání žalovaný uvedl, že podkladem pro rozhodnutí byly zejména protokoly z ústního jednání s rodiči nezletilého. Správní orgán I. stupně na základě zhodnocení provedeného dokazování dospěl k závěru, že komunikace mezi rodiči je narušena natolik, že nejsou schopni řešit problémy spojené s výchovou nezletilého bez odborné poradenské pomoci. Protože rodiče nezletilého nereflektovali na opakovaná doporučení správního orgánu řešit vzniklé problémy v zařízení poskytující odbornou pomoc, uložil jim správní orgán již zmíněnou povinnost. Žalovaný odkázal na § 1, § 5 a 12 odst. 1 písm. b) zákona sociálně-právní ochraně dětí a na čl. 3 Úmluvy o právech dítěte (sdělení č. 104/1991 Sb. m. s.). Žalovaný se ztotožnil s názorem správního orgánu I. stupně, že v řízení o uložení povinnosti využít pomoci odborného poradenského zařízení byly shledány důvody pro uložení zmíněného opatření. Žalovaný se domníval, že bylo v rámci daného řízení dostatečně prokázáno, že rodiče nezletilého nejsou schopni řešit problémy spojené s výchovou dítěte bez odborné poradenské pomoci. Přetrvávající problémy v komunikaci rodičů nezletilého dokládají mimo jiné i protokoly z ústního jednání s rodiči, které jsou obsaženy ve spisové dokumentaci správního orgánu I. stupně. V rámci těchto protokolů sami rodiče zmiňují konfliktní situace, ke kterým dochází při vzájemném předávání nezletilého, rodiče si dokumentují průběh vzájemných kontaktů na záznamové zařízení, což svědčí o tom, že ke zlepšení vzájemné komunikace rodičů v rodičovských pozicích prozatím nedošlo. Rodiče sice jednotlivě za svou osobu deklarují svou ochotu se v otázkách péče, výchovy a kontaktech s nezletilým dohodnout, současně však označují druhého rodiče jako toho, který klade překážky pro případnou dohodu. Celkovou situaci výrazně komplikuje skutečnost, že rodiče nezletilého mnohdy zcela věrohodně uvádí rozdílný popis nastalých situací či jejich hodnocení. V daném kontextu je klíčovým faktorem skutečnost, že to jsou v první řadě rodiče, kteří nesou odpovědnost za zdárnou výchovu a vývoj svého dítěte. Nedílnou součástí této odpovědnosti by měla být schopnost rodičů korigovat své jednání a vzájemnou komunikaci tak, aby byli schopni se v zájmu nezletilého dítěte o podstatných věcech týkajících se jeho vývoje dohodnout. Odpovědnost chránit zájmy nezletilého dítěte přichází sekundárně (tj. v situaci, kdy rodiče nejsou schopni či ochotni plnit své povinnosti vyplývající pro ně z rodičovské odpovědnosti) na státní orgány. Je zřejmé, že sami rodiče nezletilého prezentují problémy ve vzájemné komunikaci, současně však neakceptují nabídky zprostředkování odborné pomoci předkládané orgánem sociálně-právní

ochrany dětí. Obnova vzájemné komunikace rodičů pod odborným vedením je důležitá zejména pro další zdárný vývoj nezletilého, neboť je nezbytné, aby si jeho rodiče byli vědomi nepostradatelnosti a důležitosti druhého rodiče pro výchovu dítěte, komunikovali spolu bez konfliktů a snažili se nalézt shodu ve věcech výchovy nezletilého dítěte. Rodina poskytuje dítěti základní orientaci v okolním světě a tvoří zcela jedinečné prostředí pro formování jeho postojů ke světu, blízkému okolí a sobě samému, vede k vytváření koncepce vlastního života. Proto, aby rodina plnila uvedené funkce, je třeba přítomnosti všech jejích členů. Není-li to vzhledem k rozpadu vztahu rodičů dítěte možné, je nezbytné zachování maximálního kontaktu dítěte s oběma jeho rodiči. Spolu se svěřením dítěte do výchovy jednoho z rodičů nezaniká ani rodičovská odpovědnost, ani právo druhého rodiče na styk s dítětem. Dítě má podle čl. 9 odst. 3 Úmluvy o právech dítěte právo na styk s oběma rodiči. To znamená, že rodič, který nežije s dítětem ve společné domácnosti, má legitimní právo podílet se na výchově svého dítěte, a to pokud možno co v nejširším rozsahu. Pokud rodiče sami neprojevují dostatek vůle a ochoty vzniklé problémy řešit, je příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí povinen k ochraně práv a zájmů dítěte využít zákonem svěřených prostředků. Žalovaný odkázal na § 89 odst. 2 správního řádu a k námitkám žalobkyně uvedl, že nelze souhlasit s tvrzením zástupce matky, že uložení povinnosti využít odbornou poradenskou pomoc je krajním řešením a že se správní orgán I. stupně nepokusil o řešení sporů mezi rodiči jinou cestou. Správní orgán I. stupně opakovaně rodičů navrhoval a motivoval je k tomu, aby dobrovolně využili odbornou poradenskou pomoc při zvládání problémů vznikajících ve vzájemné komunikaci. Současně byli oba rodiče tímto orgánem vedeni k uzavření mimosoudní dohody o úpravě poměrů rodičů k nezletilému pro dobu do soudního rozhodnutí o úpravě poměrů rodičů. Oba rodiče byli taktéž opakovaně poučeni o obsahu rodičovské odpovědnosti a informováni o dalších možnostech řešení problematice situace v podobě asistencí při realizaci mimosoudní dohody a předávání nezletilého. Správní orgán se neschopnosti rodičů záležitost konstruktivně řešit zabývá a samotné rozhodnutí o uložení povinnosti využít odbornou poradenskou pomoc je toho důkazem, neboť právě splnění uložené povinnosti má vést k jednoznačné identifikaci důvodů této neschopnosti a eliminaci příčin tohoto stavu. K námitce o účelu § 12 zákona o sociálně-právní ochraně dětí a uložení povinnosti využít odbornou poradenskou pomoc tehdy, kdy to má smysl a v takové formě, se kterou účastníci souhlasí a kterou akceptují, žalovaný uvedl, že optimální cestou, jak řešit sporné otázky spojené s úpravou poměrů rodičů k nezletilému dítěti je projev vůle na obou stranách věc řešit a dobrovolně – bez jakéhokoliv donucení – využít doporučovanou odbornou poradenskou pomoc. K rozhodnutí o uložení povinnosti podle § 12 odst. 1 písm. b) zákona o sociálně-právní ochraně dětí by měl příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí přistoupit po vyčerpání možností řešit situaci domluvou, projednáním, dobrovolným navštívením odborného pracoviště. Z výše uvedeného vyplynulo, že v případech, kdy rodiče s nabízenou formou odborné pomoci souhlasí a akceptují, není dán důvod k vydání rozhodnutí o uložení povinnosti využít odbornou poradenskou pomoc. Zmíněné však nenastalo v případě rodičů nezletilého, kteří neakceptovali nabídky pomoci správního orgánu I. stupně. Pokud by odvolací správní orgán přistoupil na premisu uvedenou v této námitce, bylo by uvedené ustanovení zákona zcela nadbytečné. K námitce, že nedošlo k naplnění podmínek pro uložení předmětné povinnosti, neboť mezi rodiči sice existuje

komunikační problém, nicméně není zde spor ani o úpravě výchovy dítěte ani o úpravě styku s dítětem, což je realizováno na základě dohody rodičů uzavřené za asistence správního orgánu I. stupně, žalovaný odkázal na § 12 odst. 1 písm. b) zákona o sociálně-právní ochraně dětí s tím, že pojem „neschopnost řešit problémy spojené s výchovou dítěte“ je neurčitým právním pojmem, který zákon o sociálně-právní ochraně dětí demonstrativním výčtem situací přibližuje, ale nedefinuje explicitně. Je tak na správním orgánu, aby vyhodnotil všechny skutečnosti, které zjistil v rámci správního řízení a dospěl k závěru, zda v konkrétním případě nejsou rodiče schopni řešit problémy spojené s výchovou dítěte bez odborné poradenské pomoci. Za takové problémy (v návaznosti na zmíněný demonstrativní výčet situací) nelze považovat pouze přímou výchovu dítěte ve významu vlastního působení na dítě, ale rovněž odmítání doporučení a zprostředkování odborné pomoci, jež může ve svém výsledku představovat ohrožení práva dítěte na příznivý vývoj a řádnou výchovu. Ve zmíněné situaci je pak příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí povinen přijmout adekvátní opatření na ochranu práv a zájmu nezletilého dítěte. K souboru námitek žalobkyně zpochybňující shodnost zvolené formy odborné poradenské pomoci žalovaný uvedl, že souhlasí se zástupcem matky, že optimálním vstupním předpokladem mediace je ochota obou stran dosáhnout dohody. Samotná existence právní úpravy v podobě § 12 odst. 1 písm. b), jakož i § 13 odst. 1 písm. d) zákona o sociálně-právní ochraně dětí a § 100 odst. 2 o. s. ř., které umožňují nařídit první setkání se zapsanými mediátorem v rozsahu tří hodin, však svědčí o tom, že zmíněný předpoklad dobrovolnosti není určující podmínkou pro vydání rozhodnutí o uložení povinnosti využít odbornou poradenskou pomoc. Mediace nabízí rodičům prostor uvědomit důsledky sporu pro jejich děti a možnost dojít v otázkách výchovy dítěte ke shodě, je vhodná pro ty, kteří i přes stávající konflikty musí nadále spolupracovat, například odděleně žijící rodiče. Oba rodiče mají povinnost dohodnout se při výkonu rodičovské odpovědnosti bez ohledu na skutečnost, že partnerský vztah rodičů nezletilého skončil, k čemuž je ovšem nezbytná jejich vzájemná komunikace. Z podkladů pro předmětné správní rozhodnutí vyplývá, že rodiče nezletilého mají předpoklady pro uzavření dílčí dohody, což dokládá existence mimosoudní dohody o úpravě poměrů rodičů k nezletilému, ovšem trvalejšího obnovu vzájemné komunikace zatím nelze očekávat a je tak nezbytná odborná poradenská pomoc. K námitce že zvolená forma odborné poradenské pomoci by nevedla k vyřešení sporu mezi rodiči ale naopak k jejich zásadnímu vyhocení, násilí vůči matce ze strany otce způsobující u matky strach a úzkost, předstíraný souhlas otce s mediací s cílem ublížit matce atd. a aktuální spolupráce obou rodičů s dětským psychologem, kde jsou konzultace realizovány, přičemž se rodiče nesetkávají, což je vhodnější řešení, žalovaný uvedl, že z podkladů obsažených ve správním spise vyplynulo, že byla realizována opakovaná společná setkání rodičů u správního orgánu I. stupně. Z těchto podkladů nevyplývalo, že by během těchto jednání docházelo k agresivním výpadům otce vůči matce. Sám zástupce matky při jednání 27. 8. 2014 uvedl, že by bylo vhodné absolvovat vyšetření u dětské psycholožky i společně s nezletilým za účasti obou rodičů. Současně v odvolání žalobkyně navrhla, že účast třetí nezúčastněné osoby při předávání nezletilého ke styku by mohla motivovat otce k tomu, aby upustil od svého agresivního chování vůči matce. Z toho vyplývá, že právě přítomnost pracovníka s příslušnými odbornými kompetencemi může přispět k utlumení obav matky z možných útoků ze strany otce.

I mediace probíhá za účasti třetí nezúčastněné osoby, jejímž úkolem je řídit proces komunikace mezi dvěma stranami, kterým pomáhá dojít ke vzájemné přijatelné dohodě. Samotná skutečnost hrozby násilí nemusí automaticky vylučovat mediaci jako nevhodný postup, což dokládá využití mediace i v trestněprávních věcech. Rodiče v určité míře spolupracují s dětským psychologem, který poskytuje péči nezletilému, nicméně dětský psycholog odborně pracuje primárně s nezletilým, obnova komunikace rodičů však vyžaduje samostatnou pozornost v podobě cílené odborné poradenské pomoci. K námitce o mediaci jako zatěžující za situace celodenní péče o dceru ve věku jednoho roku, kdy by tato péče mohla zamezit schopnosti žalobkyně účastnit se jí, žalovaný uvedl, že oba rodiče byli opakovaně ze strany orgánů sociálně-právní ochrany dětí vedeni k dohodě směřující ke stabilizaci vzájemné komunikace, která by umožnila rodičům konstruktivně a společně řešit problémy související s výchovou nezletilého. Oba rodiče měli dostatek prostoru pro obnovu vzájemné komunikace, popřípadě aby využili nabídku dobrovolné – opakovaně doporučené – návštěvy specializovaného pracoviště. Rodiče výše uvedenou nabídku pomoci neakceptovali. Žalovaný se domníval, že je v zájmu nezletilého, aby matka (stejně tak je otec) využili odbornou poradenskou pomoc, přičemž nelze na uložení povinnosti rezignovat pouhým odvoláním matky na časovou neúnosnost a problémy se zajištěním hlídání. Lze předpokládat, že matka – stejně jako v situacích, kdy se opakovaně dostavuje k jednáním u správního orgánu I. stupně či ke kontaktům s dětským psychologem nezletilého – je schopna zajistit si pomoc při hlídání své nezletilé dcery v době matčiny návštěvy poradenského zařízení.

[8] Ve správním spise je založena zpráva o průběhu rodinné mediace u rodičů nezletilého ze dne 18. 3. 2015, kterou vydalo Mediační centrum Olomouc – mediátor PhDr. Lenka Poláková (u podpisu je otisk razítka Fondu ohrožených dětí – občanského sdružení na pomoc opuštěným, týraným a zanedbávaným dětem, Kapucínská 16, Olomouc). Podle obsahu zprávy rodiče přišli na mediaci 18. 3. 2015 v dohodnutý čas. Žalobkyně přišla se svým právním zástupcem JUDr. Zápotočným. Otec přišel sám. Rodiče podepsali smlouvu o poskytnutí rodinné mediace. Žalobkyně trvala na přítomnosti svého právního zástupce, zatímco otec toto jednoznačně odmítl. Mediace tedy nepokračovala. Rodiče si nedohodli další termín mediačního setkání.

[9] Krajský soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

[10] Podle § 12 odst. 1 písm. b) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění účinném od 1. 1. 2015, *obecní úřad obce s rozšířenou působností může uložit rodičům povinnost využít odbornou poradenskou pomoc, pokud rodiče nejsou schopni řešit problémy spojené s výchovou dítěte bez odborné poradenské pomoci, zejména při sporech o úpravě výchovy dítěte nebo úpravě styku s dítětem.*

[11] Podle § 2 písm. a) zákona č. 202/2012 Sb., o mediaci a o změně některých zákonů (zákon o mediaci), *mediací se rozumí pro účely tohoto zákona postup při řešení konfliktu za účasti jednoho nebo více mediátorů, kteří podporují*

komunikaci mezi osobami na konfliktu zúčastněnými (dále jen "strana konfliktu") tak, aby jim pomohli dosáhnout smírného řešení jejich konfliktu uzavřením mediační dohody.

[12] Podle § 2 písm. b) zákona o mediaci *rodinnou mediací mediace, která se zaměřuje na řešení konfliktů vyplývajících z rodinných vztahů.*

[13] Podle § 2 písm. c) zákona o mediaci *mediátorem je fyzická osoba, která je zapsaná v seznamu mediátorů (dále jen "seznam").*

[14] Podle § 4 zákona o mediaci *mediace je zahájena uzavřením smlouvy o provedení mediace.*

[15] Výrokem rozhodnutí správního orgánu I. stupně byla rodičům nezletilého dítěte uložena povinnost využít odbornou poradenskou pomoc v zařízení Mediační centrum Olomouc se sídlem se sídlem Kapucínská 16, Olomouc, ve lhůtě 15 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí po dobu tří měsíců od zahájení mediace. Žalovaný tento výrok nezměnil.

[16] Výroková část rozhodnutí je pro účastníky řízení závazná, právě v něm jsou stanoveny autoritativně samotné právní účinky rozhodnutí. Pouze a právě výrok nabývá právní moci a vykonatelnosti. Citovaným výrokem správní orgán I. stupně zavázal účastníky řízení k využití odborné poradenské pomoci po dobu tří měsíců od zahájení mediace. Ve výroku správní orgán směřuje pojmy *odborná poradenská pomoc* a *mediace*. Podle odůvodnění rozhodnutí správní orgán I. stupně o mediaci hovoří i nadále (např. *otec s mediací souhlasí, žalobkyně nikoliv*). Žalovaný v odůvodnění rozhodnutí o odvolání používá pojem *mediace* a podrobně jej rozebírá ve své argumentaci. Sám žalovaný cituje § 13 odst. 1 písm. d) zákona č. 359/1999 Sb., podle kterého *vyžaduje-li to zájem na řádné výchově dítěte, může obecní úřad obce s rozšířenou působností uložit dítěti, rodičům nebo jiným osobám odpovědným za výchovu dítěte povinnost využít odbornou poradenskou pomoc nebo uložit povinnost účastnit se I. setkání se zapsaným mediátorem v rozsahu 3 hodin nebo terapie; ustanovení § 12 odst. 1 tím není dotčeno.*

[17] Ze shora citovaných ustanovení vyplývá, že mediace je dobrovolná forma řešení konfliktů a i zákon o sociálně-právní ochraně dětí umožňuje toliko nařídit první setkání s mediátorem, nikoliv uzavření dohody s mediátorem. Podle § 4 zákona o mediaci tato forma řešení konfliktů se zahajuje a probíhá na základě dobrovolnosti a uzavřené smlouvy.

[18] Ze správního spisu vyplynulo, že „mediátorkou“ v Mediačním centru Olomouc, se kterou se rodiče nezletilého setkali, byla PhDr. Lenka Poláková. Nahlédnutím do seznamu mediátorů soud zjistil, že jmenovaná není zapsaná jako mediátorka. Činnost mediátora může v souladu s § 2 písm. c) vykonávat pouze fyzická osoba. Mediační centrum Olomouc tuto činnost vykonávat nemůže.

[19] Důvodem pro zrušení napadeného rozhodnutí je nejasnost a rozpor ve výroku rozhodnutí správního orgánu I. stupně, spočívající ve smíšené pojmu

a v nesprávném použití pojmu *mediace*. Skutečnost, že nejde pouze o formální chybu, která by neměla vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí, soud spatřoval v odůvodnění rozhodnutí správního orgánu I. stupně, v odůvodnění rozhodnutí žalovaného a ve vyjádření žalovaného k žalobě. Ve všech těchto dokumentech se argumenty správních orgánů týkají *mediace*. Proto je výrok správního orgánu I. stupně, ve spojení s odůvodněním napadených rozhodnutí, nelogický a zmatečný.

[20] Pokud se právní pojem *mediace* v právním řádu České republiky (a rovněž v evropském, mezinárodním právu) používá *prima facie* jako označení pro kvalifikovanou mediaci, má mu tento význam náležet, tím spíše, když ho v tomto smyslu i správní orgány obou stupňů v řízení a rozhodnutích takto používaly.

[21] Obdobně jako *mediace* podle zákona č. 202/2012 Sb., o mediaci, je *mediace* související s trestním řízením podle § 2 odst. 2 zákona č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě, založena na dobrovolnosti a pojem *mediace* je v citovaném ustanovení pro danou oblast definován.

[22] Samotný § 12 odst. 1 písm. c) zákona č. 359/1999 Sb. pojmy odborná poradenská pomoc a *mediace* rozlišuje (*obecní úřad obce s rozšířenou působností může uložit rodičům povinnost využít odbornou poradenskou pomoc, pokud rodiče nevyužili možnosti odborné poradenské pomoci potřebné k překonání problémů rodiny a k odvrácení umístění dítěte do náhradní péče nebo nedbali na doporučení spolupracovat s pověřenými osobami, poskytovateli **odborných poradenských služeb** nebo **mediátorem***).

[23] **Z výroku** napadených rozhodnutí správních orgánů obou stupňů (které tvoří jeden celek) **není zjevné, co vlastně bylo žalobkyni a otci nezletilého uloženo** – zda povinnost podle § 12 odst. 1 zákona o sociálně-právní ochraně dětí, tj. využít odbornou poradenskou pomoc, anebo první setkání se zapsaným mediátorem [srov. § 13 odst. 1 písm. d) zákona č. 359/1999 Sb., podle kterého *vyžaduje-li to zájem na řádné výchově dítěte, může obecní úřad obce s rozšířenou působností uložit dítěti, rodičům nebo jiným osobám odpovědným za výchovu dítěte povinnost využít odbornou poradenskou pomoc **nebo** uložit povinnost účastnit se prvního setkání se zapsaným mediátorem v rozsahu 3 hodin nebo terapie; ustanovení § 12 odst. 1 tím není dotčeno*]. Je jednoznačné, že zákon tyto dvě formy od sebe zřetelně odlišuje.

[24] Požadavek na určitost a přesnost výroku správního aktu obecně plyne z obecných principů, na nichž nutně spočívá právní stát (např. čl. 2 odst. 3 Ústavy), jednak ze správního řádu (§ 68 odst. 2 věta první správního řádu, podle které ve *výrokové části se uvede řešení otázky, která je předmětem řízení, právní ustanovení, podle nichž bylo rozhodováno, a označení účastníků podle § 27 odst. 1*).

[25] Žalovaný pochybil tím, že nesrozumitelností výroku rozhodnutí správního orgánu I. stupně se vůbec nezabýval (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 1. 2006, čj. 8 As 12/2005 – 51, nebo ze dne 27. 10. 2004, čj. 6 A 127/2002 – 28).

[26] Vzhledem k tomu, že soud rozhodl ve věci s ohledem na předmět řízení a jeho charakter přednostně, nerozhodoval za této procesní situace již o požadovaném odkladném účinku žalobě.

[27] Výrok správního orgánu I. stupně (aprobovaný v rozhodnutí napadeném žalobou žalovaným) je nesrozumitelný, proto soud žalobou napadené rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. pro nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V dalším řízení je žalovaný shora podaným právním názorem podle § 78 odst. 5 s. ř. s. vázán.

[28] Úspěšné žalobkyni v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. soud přiznal odměnu za zastupování, spočívající v odměně za dva úkony právní služby podle § 7, § 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, za převzetí věci a podání žaloby 2 x 3.100 Kč. Ke každému úkonu přiznal soud paušální náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč, tj. celkem 600 Kč. K celkové částce 6.800 Kč náleží podle § 57 odst. 2 s. ř. s. daň z přidané hodnoty ve výši 1.428 Kč. Celková odměna za zastupování činí 8.228 Kč. Pro úplnost soud dodává, že od placení soudního poplatku byla žalobkyně osvobozena usnesením zdejšího soudu ze dne 15. 4. 2015, č. j. 65 Ad 3/2015 - 38.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Olomouci dne 13. 5. 2015

Za správnost vyhotovení:
Ing. Petra Rýparová

JUDr. Martina Radkova v. r.
předsedkyně senátu